

Syömishäiriöpoliklinikka, PSHP

<p>Lähetekriteerit</p>	<p>Lääkärin läheteellä täysi-ikäiset potilaat, joiden syömishäiriö ei ole perusterveydenhuollon/erikoissairaanhoidon (=kuntien mielenterveystoimistot) interventiolla korjaantunut (Käypä hoito):</p> <ul style="list-style-type: none"> • laihuushäiriö (/epätyypillinen laihuushäiriö): ongelma ei korjaannu tai paino hoidosta huolimatta laskee • ahmimishäiriö eli bulimia: vaikeaoireinen, merkittävä aliravitsemustila (BMI <17.5), poikkeavuuksia laboratoriotutkimuksissa, alentunut toimintakyky, tai oireet ei lievity 3–6 kk:n hoidossa (psykoedukaatio, ravitsemusohjaus, Mielenterveystalon nettiterapia) • ahmintahäiriö eli BED: vaikeaoireinen, ahminta on lähes päivittäistä, toimintakyky on alentunut, tai oireet ei lievity 6 kk:n hoidossa (psykoedukaatio, ravitsemusneuvonta, Mielenterveystalon Irti ahminnasta -omahoito-ohjelma) <p>Jos potilaalla on merkittävää samanaikaissairastamista, hoito suunnitellaan yhteistyössä syömishäiriöpoliklinikan ja muiden hoitotahojen kanssa.</p> <p>Poissulkukriteereitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaikean aliravitsemustilan mahdolliset somaattiset syyt on poissuljettava/hoidettava ennen potilaan lähettämistä syömishäiriöiden hoitoon erikoistuneeseen yksikköön. Erotusdiagnostisesti on myös laihduttamista aiheuttavat muut psykiatriset sairaudet (esim. psykoosisairaus, vaikeasteinen masennus, pakko-oireinen häiriö). • Moniongelmaiset potilaat, joiden psykiatriseen sairauteen liittyy syömishäiriöiden oireita psykiatriseen erikoissairaanhoidon, syömishäiriöpoliklinikka tarjoaa konsultaatiotukea.
<p>Lähetehjeistus</p>	<p>Lääkärin lähete, seuraavin tiedoin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • paino, pituus, BMI, painonlasku ja sen nopeus • kuvaus syömishäiriöstä: painonkehitys, syömiskäyttäytyminen, ahminta, oksentelu, ulostus- ja nesteenpoistolääkkeet, pakkoliikunta • kuukautiset, hormonilääkitys • aikaisemmat syömishäiriön hoidot • muu psyykkinen oireilu (mieliala, ahdistuneisuus, itsetuhoisuus) • fyysinen terveydentila, muut sairaudet ja oireet • päihteiden käyttö • lääkitys • oireilun vaikutus opiskeluun, työntekoon ja ihmissuhteisiin • sairastuneen oma motivaatio hoitoon • suositeltavat laboratoriotutkimukset: B -PVK, P-krea, P-K, P-Na, P-Ca, fP-Pi, P-ALAT, P -Prealb, P -TSH, P -T4-V, S -

	tTGAbA, fB-gluk, fP-Trigly, fP-Kol, fP-Kol-HDL, fP-Kol-LDL, Pt-EKG-12
Päivystyksellisen somaattisen hoitoarvion ohjaukriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • BMI alle 11–13 kg/m² tai paino alle 70 % pituudenmukaisesta keskipainosta • Nopea laihtuminen (25 %:n painonlasku kolmessa kuukaudessa) • Vakava elektrolyytti tai aineenvaihduntatasapainon häiriö (esim. S-K < 2.5 mmol/l tai vaikea aliravitsemus ja S-K <3.0 mmol/l) • Systolinen verenpaine alle 70–80 mmHg tai syketaajuus alle 40/min tai EKG muutokset
Toimintamalli	<ul style="list-style-type: none"> • kognitiivinen ja perheterapeuttinen viitekehys • hoitoa kehitetään koko ajan valtakunnallisten ja kansainvälisten tutkimusten ja suositusten mukaisesti
Tutkimusmenetelmät ja mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • EDE-Q • BDI 21 • PROD-R • OASIS • CRAFFT • Somaattiset tutkimukset: laboratoriotestit, EKG, RR, p, painon seuranta. • Tarvittaessa mm. psykologiset tutkimukset, SCID I ja II. • Yksilöllisesti sovitut hoitoon liittyvät tutkimukset ja mittarit.
Polikliininen hoito	<ul style="list-style-type: none"> • Psyk.sh/mth/psykologi omana työntekijänä <ul style="list-style-type: none"> ◦ Omahoitajakäynnit yleensä 1 x vk (hoidon alussa voi olla 2 x vk, hoidon loppupuolella 1–2 kk välein) • Mikäli potilaalla psykoterapia, Syömishäiriöpoliklinikan käynnit voivat olla pelkästään psykiatrilla/ravitsemusterapeutilla/ft/tt • Kognitiivinen / Perheterapeuttinen viitekehys • Syömishäiriöproblematiikan kartoitus ja sen funktion selvittäminen, elämänkaarihaastattelu / kehityshistorian kartoitus, psykoedukaatio, syömishäiriökäyttäytymisen ja -oireiden purkaminen, syömishäiriön taustalla olevien muiden syiden löytäminen ja ydinongelmiin keskittyminen • CBT-e 20/40 käynnin hoito-ohjelma, kun muuta komorbiditeettia ei ole juurikaan, arvioidaan hoitoneuvottelussa soveltuvuus • Psykofyysinen fysioterapia (arviojakso/hoitajakso) • Toimintaterapia-arvio/hoitajakso • Ravitsemusterapeutin käynnit • Psykiatri hoitavana lääkärinä, jonka kanssa säännölliset hoitoneuvottelut • Perhe ja läheiset hoidossa mukana mahdollisuuksien mukaan

	<p>Ryhmämuotoiset hoidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lupa syödä (bulimia) -ryhmä • Mielen tekoja – irti ahminnasta (BED) -ryhmä • Keho kokee, psykofyysinen fysioterapiaryhmä syömishäiriöstä toipumisen tueksi • Tunnetaidot-ryhmä • Skeematerapiaryhmä • Fysioakustinen tuoli • Kokemusasiantuntijat <ul style="list-style-type: none"> ○ Päiväyksikkö, ryhmät • Toipumiseen ja kuntoutumiseen tähtäävää tai MURU-malli, joka elämänlaatua parantavaa, potilaan omiin tavoitteisiin rakentuvaa hoitoa.
<p>Intensiivinen avohoito Päiväyksikössä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Syömishäiriöpoliklinikan potilaille, kun avohoito on syystä tai toisesta riittämätön. Lisäksi siirtymävaiheessa osastohoidon päättyessä ja avohoidon alkaessa. • Päiväyksikössä on 7 potilaspaiikkaa ja 3 työntekijää. • Hoito suunnitellaan yksilöllisesti hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoneuvottelujen kautta, vapaaehtoista intensiivistä avohoitoa, jossa sitoudutaan omaan kuntoutumiseen ja Päiväyksikön sääntöihin ja hoitosopimukseen. • Yhteiset tuetut esimerkkiruokailut (aamupala, lounas ja välipala), yhteisöhoitoon liittyvä vertaistuki ja moniammatillisen tiimin ohjaamat syömishäiriöstä toipumiseen tähtäävät ryhmät. • Ahdistuksen hallintakeinojen opettelu, altistus- ja reagoinnin ehkäisy. • Kotikäynnit, toimintaterapia-arviot. • Hoidon kesto vaihtelee intervalliviikosta yli puolen vuoden hoitajaksoihin. Keskimäärin Päiväyksikön hoitajakso kestää 2–4 kuukautta.
<p>Jatkohoito</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hoito on aina tavoitteellista, jonka tarkoitus on myös päättyä ja siirtyä joko diagnostisesti tai oireiden mukaisesti tarkoituksenmukaisempaan jatkohoitoon toiseen erikoissairaanhoidon yksikköön / perusterveydenhuoltoon / takaisin lähettäneelle taholle. • Usein haetaan joko Kelan vaativaa erityiskorvattavaa psykoterapiaa / psykofyysistä fysioterapiaa / toimintaterapiaa / kuntoutuspsykoterapiaa jatkohoidoksi.